

MOLENSTICHTING SÚDWEST-FRYSLÂN

Jaaroverzicht 2015

Poldermolen De Nylânnermole te Workum in restauratie

Inleiding

Weer een jaar waarin er voor de molenstichting Súdwest-Fryslân weer veel is gebeurd.

De Nylânnermole is gerestaureerd en maalt na de restauratie weer volop. Ook de andere molens zijn veel in bedrijf geweest en er is het nodige onderhoud door de molenmakers en door de vrijwillige molenaars uitgevoerd.

Voor u ligt het jaaroverzicht 2015 van Molenstichting Súdwest-Fryslân.

Zodra de molens draaien en malen is bezoek welkom. Speciaal op de molendagen in mei (Nationale Molendag), september (Friese Molendag) en november (Moledi Súdwest-Fryslân).

Wanneer één van de molens draait is bezoek ook altijd welkom.

De molendagen

De molens van de stichting hebben op de beide molendagen (Nationale Molendag en Friese Molendag) alle gedraaid. De Vrienden van de Koudumer Molen de Vlijt organiseren tijdens de Friese Molendag altijd iets extra's. Door de Koudumer Feestweek komen er die dag dan ook ruim 200 bezoekers.

Op 29 november werd er wederom een gemeentelijke molendag (Moledi Súdwest-Fryslân) georganiseerd. Ruim twintig molens in de gemeente Súdwest-Fryslân waren deze dag geopend. Er kwamen weer een behoorlijk aantal bezoekers op de molens. Vooral collega molenaars uit het land kwamen naar Súdwest-Fryslân om de molens te bewonderen. Er stond genoeg wind, zodat de molens daadwerkelijk konden malen. Iets wat op de andere molendagen meestal vanwege het mooie weer niet kan.

Opleiding molenaars

Op de Nylânnermole wordt de opleiding tot molenaar gegeven. De opleiding valt onder auspiciën van het Gild Fryske Mounders. Zie ook hun website www.molenaarworden.nl. De opleiding wordt met een examen afgesloten. In 2015 zijn er twee aspirant molenaars op de molen bijgekomen.

Tijdens stormachtig weer op zaterdag 10 januari deed Jan Huls examen op de Nylânnermole. De examencommissie was onder de indruk van Jan zijn prestatie tijdens het ruige weer op de examendag. Jan is dan ook geslaagd voor het molenaarsexamen.

Jan draait veel op de Nijhuizumer spinnekop.

Het bestuur

Het bestuur heeft het afgelopen jaar vijf keer vergaderd. Kernpunten van de vergaderingen waren het onderhoud van de molens en de restauratie van de Nylânnermole en het verkrijgen van de subsidies.

Begin van het jaar heeft Roel Venema, vanwege ziekte, te kennen gegeven zich niet meer voor de molenstichting te kunnen inzetten. Wiebe Castelein heeft aan het einde van het jaar zich uit het bestuur teruggetrokken. Beide heren zijn tijdens de eindejaarsbijeenkomst hartelijk bedankt door de voorzitter, waarbij een kleine attentie werd uitgereikt.

Het bestuur bestaat nu uit 5 personen. Er is geen opvolging gevonden voor de beide heren.

In de bestuursvergaderingen zijn de verzekeringen en de pr veel aan bod geweest. Er zal in 2016 een pr commissie gevormd worden, bestaande uit Jan Huls en Gerard van der Meer. Met ingang van 2015 wordt de vrijwillige bijdrage voor de wa+ verzekering van het Gild Fryske Mounders door Molenstichting Súdwest-Fryslân voor de molenaars van de stichting betaald.

Subsidies worden onder andere ontvangen van het RCE (Rijksdienst Cultureel Erfgoed), gemeente Súdwest Fryslân, provincie Fryslân en het Wetterskip Fryslân. Incidenteel worden er andere fondsen aangeschreven.

De molenaars, het bestuur van de vriendenclub van de Vlijt en het bestuur van de molenstichting hebben in december hun jaarlijkse bijeenkomst gehad. Tijdens deze bijeenkomst wordt het wel en wee van de molens besproken. De catering werd dit jaar verzorgd door restaurant Folkerts uit Workum.

BRIM subsidie (Besluit Rijksoverheid Instandhouding Monumenten)

De Molenstichting Súdwest-Fryslân maakt gebruik van de Brim regeling. Dit is een subsidieregeling van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. De regeling is gebaseerd op een 6-jarig onderhoudsplan.

Deze subsidie wordt jaarlijks uitbetaald. Aan het einde van de 6 jaren, in 2019, zal de subsidie verantwoord moeten worden.

Provinciale subsidie

Provincie Fryslân draagt 15% van de onderhoudskosten bij. De subsidie is ook toegekend op het zes jarig onderhoudsplan en zal na deze periode verantwoord moeten worden.

Gemeentelijke subsidie

De gemeente heeft begin 2013 toegezegd de molens voor minstens een periode van zes jaar te subsidiëren. De subsidie zal jaarlijks worden uitbetaald. De molenstichting is zeer content met de beschikking van de gemeente Súdwest-Fryslân.

In oktober kwam er een bericht dat de gemeente onder andere op het gebied van Cultureel Erfgoed zal bezuinigen. Een actie van onze Molenstichting in samenwerking met Stichting Fryske Mole, Stichting Waterschapserfgoed en Stichting Doris Mooltsje heeft ervoor gezorgd dat de gemeenteraad deze bezuiniging uit de lijst van bezuinigingen heeft geschrapt. Er is door de gezamenlijke stichtingen een brief naar het college en de gemeenteraadsleden verstuurd en er is tijdens een commissievergadering ingesproken. Ook Stichting Oud Sneek heeft een dergelijke actie gehouden. Het heeft gelukkig succes opgeleverd, daar het onderhoud van onze molens van de vele subsidies afhankelijk is.

Windmotor Ysbrechtum

Met gemeente Súdwest-Fryslân en met Staatsbosbeheer zijn gesprekken geweest om de windmotor van Ysbrechtum over te nemen. De partijen zijn het eens over de overname van de windmotor door Molenstichting Súdwest-Fryslân. In 2016 zal de windmotor nog officieel overgedragen worden.

De Molenstichting heeft vooruit lopend op de overname een restauratieplan op laten stellen, subsidie en monumentenvergunning aangevraagd. De vergunning is reeds verleend en de subsidie is om budgettaire redenen niet verleend. Door loting is de windmotor buiten de prijzen gevallen. In 2016 zal er wederom een restauratiesubsidie bij de provincie worden ingediend.

Website

Met ingang van 2015 beheert Frank van Onna de website van de Molenstichting. Frank voorziet de website geregeld van actueel nieuws. Diverse molenaars leveren geregeld nieuwsfeitjes of wetenswaardigheden aan. De bedrijfsponsors van de stichting worden op de website vermeld met een link naar hun eigen website. Het webadres is www.molenstichtingswf.nl

Verslagen van excursies van molenaars zijn ook terug te vinden op de website. Onder andere van de tweejaarlijkse excursie naar West Vlaanderen. De molenaars organiseren een dergelijk weekend al vele jaren en het wordt geheel op eigen kosten gedaan.

De molens

Ybema's Mole Workum

De molenaars hebben het hekwerk van het gevlucht wederom in de lijnolie gezet en ze hebben divers klein schilderwerk verricht. De taatspot is nagekeken en hersteld.

De molen maalt en draait regelmatig.

Spinnekopmolen Nijhuizum

De vrijwillig molenaars hebben ook op deze molen het hekwerk in de lijnolie gezet en divers schilderwerk verricht. Kamwielen zijn opnieuw afgesteld en ook hier is de taatspot nagekeken en hersteld.

Deze molen draait zeer regelmatig. Afgelopen jaar hebben er circa 100 bezoekers de spinnekopmolen bezocht.

De Snip It Heidenskip

De molen wordt geregeld in werking gesteld. Het bestuur heeft aan het eind van het jaar Van Reeuwijk bouwmeester opdracht gegeven om een restauratieplan voor de molen op te stellen. Het is ondertussen 40 jaar geleden dat de molen gerestaureerd is en ondanks dat er veel onderhoud gepleegd wordt, zijn er nu een aantal grotere zaken aan de orde. Onder andere nieuwe rietdek op de kap, vervangen windpeluw (één van de hoofdbalken in de kap), vervangen hekwerk rond molen, vervangen damwanden, krooshek en herstel aan metsel- en voegwerk. In 2016 zal het bestuur de benodigde gelden proberen bij elkaar te krijgen, zodat de restauratie in 2017 kan plaats vinden.

De vrijwillige molenaars hebben afgelopen jaar enkele onderdelen van de molen geschilderd.

Tjasker It Heidenskip

De tjasker maalt geregeld. De molenstichting beheert de molen voor eigenaresse Itte Groenhof van der Wal. De tjasker is de oudste bestaande tjasker van Nederland.

Vooraf op de Moledei Súdwest-Fryslân trekt de molenaar veel bezoek van kollega molenaars.

Windmotor Molkwar

Johan de Jong laat de molen, evenals de windmotor van It Skar regelmatig malen. De windmotor functioneert uitstekend. De Mannen van Staal hebben de windmotor een kleine onderhoudsbeurt gegeven. Tevens hebben ze de lieren op de ontvangstbak gerestaureerd en geconserveerd. Deze lieren waren vroeger ter afsluiting van verschillende polderpeilen, welke de windmotor kon bemalen. De lieren hebben geen functie meer, maar behoren tot de historische setting van de molen.

Windmotor It Skar

De windmotor van It Skar maalt ook regelmatig. Hier geldt net als voor de andere molens van de stichting, rust roest. Diverse smeer- en draaibeurten houden de windmotoren in goede conditie. De Mannen van Staal hebben de windmotor een kleine onderhoudsbeurt gegeven. In 2016 zal er een grotere onderhoudsbeurt aan de windmotor worden uitgevoerd van met name de waterbouwkundige werkzaamheden.

De Vlijt Koudum

De Vlijt heeft afgelopen iets minder gedraaid dan voorgaande jaren. De molenaars zoeken nog versterking van het team, zodat de molen weer regelmatig kan draaien. Jurriens heeft de laatste werkzaamheden aan spoorwiel en vang afgemaakt. De vrijwillige molenaars hebben onder andere het stellinghekwerk, staartwerk en kruirad geschilderd.

De Nylânnermole Workum

De gezamenlijke molenaars van de Molenstichting hebben afgelopen jaar de Nylânnermole in de zomermaanden iedere zaterdagmiddag laten draaien en opengesteld voor bezoek. Er komt in het toeristenseizoen veel bezoek op de Nylânnermole. In totaal heeft de molen over het jaar 2015 circa 600 bezoekers gehad. De molenaars zullen dit in 2016 voortzetten. De giften die in de klomp worden gedaan worden gebruikt voor klein onderhoud aan de molens, zoals het kopen van benzine voor de maaimachines e.d.

Op de Nylânnermole wordt de opleiding tot vrijwillig molenaar gegeven.

Afgelopen jaar zijn door Jurriens diverse werkzaamheden aan de molen verricht. Totaal is er voor ca. € 80.000,- aan de molen verspijkerd. Dit komt overeen met circa 750 manuren aan werkzaamheden. Restauratiebedrijf Jurriëns heeft onder andere de volgende werkzaamheden verricht: het verstevigen van de fundering van de betonnen keerwanden bij de waterlopen, het restaureren van de onderbonkelaar (tandwiel), bestrijding van houtwormaantastingen, onderhoud aan gaand werk, onderhoud waterlopen, schilderwerk gevlucht en aanbrengen rondmaalcircuit. Vooral de restauratie van de onderbonkelaar is een zeer mooi werkje geweest. Het wiel is geheel uit elkaar gehaald en daarna is besproken welke delen hersteld worden, zodat er zo veel mogelijk oud materiaal gehandhaafd blijft. Het oude wiel lijkt nog steeds het oude wiel, maar is technisch weer geheel in orde. Tijdens demontage kwam er nog een opschrift in het wiel tevoorschijn met daarop Ids de Jong Koudum 1903. Blijkbaar heeft Ids de Jong het wiel ook al eens gerepareerd.

De volgende fondsen hebben een bijdrage voor de restauratie beschikbaar gesteld: Stichting De Jonge Arnoldus, Prins Bernhardcultuurfonds, TBI fonds, Wetterskip Fryslân, Bouwcultuurfonds Friesland, Meindersma Sybengafonds, Hendrik Müllerfonds en het Dinamofonds. Verder is gebruik gemaakt van de reeds bestaande onderhouds subsidie van de RCE, provincie Fryslân en gemeente Súdwest-Fryslân.

In de zomer van 2015 hebben de vrijwillige molenaars de bomen rond het voormalig molenaarshuis van buurvrouw Grietsje Lootsma gesnoeid, waardoor de windvang uit die hoek verbeterd is.

Eind 2015 kwam daarentegen een bericht dat men in de buurt van de Nylânnermole een boomgaard wil aanplanten. Dit zal uiteraard windbelemmering opleveren. Een gesprek met de initiatiefnemers heeft plaatsgevonden.

De vrijwilligers van de stichting

Bestuursleden

J.W. Boekhoven	voorzitter
J. Tiedema	secretaris
P. de Vries	penningmeester
M.T. Galama	lid
W. Landman	lid

Molenaars

H. Feenstra-Bruijn	L. Feenstra
J. Tiedema	F. Venema
H. Brandsma	J. Stoel
P. Meinderts	A.P.S. Sierdsma
J. de Jong	A. Ketelaar
F. van Onna	J. Huls
S. de Roos	G. van der Meer
K. Elzinga	

Bedrijvensponsors van de molenstichting

Jurriens Noord
Rabobank Sneek-Zuidwest Friesland
Aquaresort It Soal
Galamadammen Hotel Jachthavens
Mannen van Staal
Landbouwmechanisatiebedrijf Gerlsma
Van Reeuwijk bouwmeester
Hankel's technisch bedrijf Wommels
Hunia Drukkerij
Restaurant Folkerts Workum
Roelof Fopma
L en B bv

Activiteiten 2016

Voor 2016 staan er weer diverse activiteiten op het programma.

Agenda 2016: 14 / 15 mei Nationale Molendag
10 september Friese Molendag
27 november Moledei Súdwest-Fryslân

Er zijn voor het komend jaar weer diverse onderhoudswerkzaamheden aan de molens opgedragen aan de molenmaker. Tevens zullen door de vrijwilligers weer diverse schilderwerkzaamheden worden uitgevoerd.